

Krachtenveld

Het is de taak van de kerk om het gesprek met Israël aan te gaan. Daarbij kan het bij woorden alleen niet blijven. Ook metterdaad mag Israël tot jaloersheid verwekt worden. Ons spreken en handelen wordt daarbij als het goed is gedreven door de liefde van God in Messias Jezus.

Vanuit de overtuiging Israël maar niet Israël te laten (zoals Christenen voor Israël bepleit), maar tegelijk beseffend dat we ons niet boven Israël moeten ver-

heffen, gaan we het gesprek aan. Daarbij zijn we diep afhankelijk van het werk van de Heilige Geest. We moeten in ootmoed onderkennen dat in dat (soms moeizame) gesprek de Geest de openingen moet geven om Jezus als de Messias te betuigen. Als kerken mogen we daar om bidden, pleitend op de beloften die aan Israël gegeven zijn.

Spreek met Israël: geen zwakgebod, maar hopelijk een krachtenveld van de Geest!

Kairos Palestina

Drs. Kees Jan Rodenburg

Ruim zes jaar zijn we nu in Israël met als kernopdracht om een bijdrage te leveren aan een betere verstandhouding tussen Joden en christenen. Luisteren, dienen en getuigen waren daarbij sleutelwoorden en we maakten mooie ontmoetingen mee. Toch werd onze aandacht de jaren door ook getrokken door iets anders, namelijk het conflict tussen Israël en de Palestijnen. Een conflict dat onoplosbaar lijkt, maar daarom niet minder ingrijpend is. De afgelopen jaren raakten we bekend met mensen aan beide kanten, hun situatie, hun dromen en nachtmerries. De vraag hoe we als christenen oog kunnen hebben voor Israëli's en Palestijnen en bij kunnen dragen aan de oplossing van het conflict heeft me altijd sterk beziggehouden en soms zelfs slapeloze nachten bezorgd. Het kan immers niet zo zijn dat we voorbijgaan aan de werkelijkheid om ons heen.

Kairos

Afgelopen december werd in Bethlehem het zogenaamde Kairosdocument gepresenteerd. Kort gezegd is dit een geloofsbrief van Palestijnse christenen waarin zij aandacht vragen voor hun ondraaglijke situatie. Zij wijzen erop dat de Israëlische bezetting van Palestijns land zodanige gevolgen heeft dat deze een zonde tegen God en de mensheid genoemd moet worden en verzet geboden is. Concreet wordt opgeroepen tot een boycot van producten die in Joodse nederzettingen in de Palestijnse Gebieden zijn gemaakt.

De benaming Kairos Palestina is goed gekozen. Dit Griekse woord betekent 'beslissend moment' (of 'uur der waarheid' zoals de opstellers zeggen) en wordt in het Nieuwe Testament gebruikt om aan te geven dat Gods ingrijpen in de geschiedenis om een reactie van de mens vraagt. De naam verwijst tegelijkertijd naar de strijd tegen de apartheidspolitiek in Zuid Afrika en de rol die het Kairosdocument uit 1985 daarin speelde. Palestijnse christenen identificeren zich daarmee omdat ook in Zuid-Afrika de onrechtvaardige situatie werd verdedigd met een beroep op de Bijbel.

Drs. Kees Jan Rodenburg

kairos betekent 'beslissend moment'

De muur tussen Israël en de Palestijnse gebieden

Felle reacties

De verklaring heeft uiterst felle reacties opgeroepen. Aan Joodse en christen-zionistische zijde werd de vinger gelegd op de zwakke plek van de verklaring, namelijk dat Israël als enige schuldige wordt gezien voor de situatie en dat historische ontwikkelingen niet worden meegewogen. Rabbijn Evers schreef: 'De Kairos-verklaring zou over vrede gaan, maar de tekst is zo onmiskenbaar eenzijdig, dat het eerder betiteld kan worden als een regelrechte oorlogsverklaring aan Israël.'

Officiële vertegenwoordigers van Nederlandse kerken reageerden voorzichtig. Enerzijds werd solidariteit met het lijden van Palestijnse christenen verwoord. Anderzijds wilden de kerken ook aandacht voor de bijzondere relatie tot de Joodse gemeenschap vasthouden. Voor christelijke sympathisanten met de Palestijnse zaak gaat deze houding niet ver genoeg. Het voorstel van de Raad van Kerken in Nederland om niet Israëlische producten te boycotten, maar juist de aanschaf van Palestijnse producten te promoten werd door dr. Veldhuis bestempeld als de reactie van een zachte heelmeester. De situatie kan pas echt veranderen als de Israëlische bezetting krachtdadig wordt bestreden, zo stelde hij.

Waarheid of leugen?

Eindeloos veel andere reacties kunnen worden toegevoegd, maar de argumenten zijn steeds hetzelfde. In een eerder artikel heb ik mij erover verbaasd dat iedereen zo zeker lijkt van zijn eigen oordeel en precies weet wat er aan de redenering van de ander mankeert.¹ De termen waarheid en leugen worden gebruikt om het eigen gelijk te onderstrepen en andere meningen te bagateliseren. Opmerkelijk genoeg gebeurt dat zowel in het pro-Israëlische als in het pro-Palestijnse kamp. Persoonlijk vind ik dit frustrerend en ik denk ook dat de mensen in het conflict er niet mee

geholpen zijn. Die houding hoort bij een boxwedstrijd, zoals iemand zei, maar niet bij de beoordeling van een complex conflict.

Complexiteit

De conflictsituatie is immers uiterst complex. Er zijn historische, theologische, culturele en psychologische gegevens in het spel, maar ook (militair) strategische, morele en communicatieve. Op al die punten bestaat verschil van mening tussen Israël's en Palestina, maar ook tussen christenen onderling. Ik noem er enkele: Zijn Palestijnse vluchtelingen in 1948 uit eigen beweging gevlucht of uit hun dorpen verdreven? Is het land Israël het eigendom van het Joodse volk of is de landsbelofte in het Nieuwe Testament vervuld in Jezus Christus? Betekent verbondenheid met Israël dat de kerk terughoudend moet zijn in haar oordeel over de politiek van de staat Israël? Waar komt de gedachte vandaan dat alle Palestijnen terroristen zijn of dat Israël's uit zijn op de verdrijving van alle Palestijnen?

Op zulke vragen zijn geen eenduidige antwoorden te geven. Dat is de reden dat Israël-discussies vaak snel ontsporen en deelnemers langs elkaar heen praten. De complexiteit zorgt er ook voor dat reageren op het Kairosdocument niet zonder risico's is. Hoe kan recht worden gedaan aan de stem van één partij in het conflict, zonder voorbij te gaan aan andere partijen en factoren in het conflict? Dat is de smalle weg die we hebben te gaan.

Kritiek

Het Kairosdocument richt zich op de wereldwijde gemeenschap en met name

House of Hope, een centrum van verzoening tussen de partijen in het Israëlisch/Arabische conflict

De verklaring heeft uiterst felle reacties opgeroepen

Elias Jabour, een Arabische christen uit het House of Hope die zich al dertig jaar inzet voor goede verhoudingen

op christenen, maar lijkt toch vooral een klacht over de onvoorwaardelijke steun van christenzionisten aan de staat Israël. Vanwege schuldgevoelens over het verleden en vanwege een sterke fixatie op profetieën aangaande Israël nemen zij concreet onrecht tegenover Palestijnen voor lief. Die kritiek is terecht. Nog steeds kom ik christenen tegen die ontkennen dat er een 'andere zijde' van Israël is. Daarmee bedoel ik niet dat Israël per definitie verkeerde keuzes maakt. Ik erger me juist aan hen die geobsedeerd zijn door Israëls misstappen, maar niet geïnteresseerd zijn in misstanden aan andere zijde. Dat neemt niet weg dat Israël medeverantwoordelijk is voor de ontstane situatie en vooral het nederzettingenbeleid tot regelrecht onrecht tegenover Palestijnen leidt.

Gesprek en actie

'Kairos' heeft vrijwel geen aandacht gekregen in Israël. Volgens een Joodse kennis voelt het Israëlische publiek er zich niet door aangesproken. Om dat te bereiken zouden de opstellers de tegenstelling tussen goeden en kwaden moeten loslaten. Dan moet ook de moeilijke situatie waarin Israël verkeert worden erkend. Het is deze fundamentele stap naar de ander die nodig is om tot een oplossing te komen van het conflict en het is deze stap die beide kanten niet willen zetten. Zolang

beide kanten slechts de fouten van de ander willen benoemen en dat als zonde bestempelen, houden ze de deur naar een oplossing dicht.

Ook de oproep van Palestijnse christenen tot een selectieve boycot van producten uit de nederzettingen helpt een oplossing naar mijn idee niet dichterbij. Een boycot zal vooral tot gevolg hebben dat het gevoel van Israëli's dat de wereld tegen hen is wordt bevestigd. Dat zal geen gesprek opleveren, maar een even eenzijdige reactie. De strijd zal verharderen in plaats van afnemen, met alle onzekere gevolgen van dien.

Geloof, hoop en liefde

Het Kairosdocument wil een boodschap van geloof, hoop en liefde zijn, ook al gaat het meer over wanhoop, zoals iemand zei. De opstellers zijn ervan overtuigd dat verandering mogelijk is. Ik lees daarin de uitnodiging om met geloof, hoop en liefde te reageren en niet met arrogantie of wantrouwen. Kunnen we geloofwaardig reageren vanuit de stem van het evangelie, zowel richting Palestijnse broeders en zusters als richting Joden, waarmee we bijzonder verbonden zijn? Dat is de vraag waaraan we als kerken niet voorbij kunnen gaan.

1 Nederlands Dagblad 24 december 2009, te vinden op www.centrumvoorisraelstudies.nl.

'kairos' heeft vrijwel geen aandacht gekregen in Israël

Colofon

Commissie van redactie

drs. C.J. van den Boogert
ds. A. Brons
ds. H.D. Rietveld

Eindredacteur

drs. C.J. van den Boogert
Graspieper 8
8081 ZR Elburg
tel.: (0525) 69 02 22
e-mail:
keesvandenboogert@kpnmail.nl

Internetpagina

www.kerkenisrael.nl

Administratieadres

Landelijk kerkelijk bureau
van de Chr. Geref. Kerken
Ghandistraat 2
3902 KD Veenendaal
Postbus 334
3900 AH Veenendaal
tel. (0318) 58 23 50
fax (0318) 58 23 51
e-mail: lkbc@cgk.nl

Penningmeester

H. van Braak
Prins Willem-Alexanderpark 133
3905 CD Veenendaal

tel.: (0318) 51 54 27

e-mail:

penningmeester@kerkenisrael.nl
Bankrekeningnummer 365271
t.n.v. Dep. Kerk & Israël Chr. Geref.
Kerken te Veenendaal

Voor legaten en schenkingen kunt u contact opnemen met de penningmeester; hij geeft ook gaarne informatie over diverse aan te bevelen projecten.